

Sygn. akt: IV RC 734/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 11 września 2017r.

Sąd Rejonowy w Rybniku Wydział IV Rodzinny i Nieletnich w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Grażyna Grzybczyk

Protokolant: Monika Kmita

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 11 września 2017r. w R.

sprawy z **powództwa D. K.**

przeciwko mał. W. i G. rodz. K. reprezentowanym przez R. K.

o obniżenie alimentów

- 1) powództwo oddała;
- 2) odstępuje od obciążania stron kosztami postępowania.

Sygn. akt IV RC 734/16

UZASADNIENIE

Powód D. K. wniósł o obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz pozwanych małoletnich W. K. i G. K. działających przez matkę R. K. z kwoty 500 zł do kwoty 200 zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich pozwanych. W uzasadnieniu podał, iż nie jest w stanie płacić alimentów w takiej wysokości, z uwagi na fakt, iż obecnie przebywa w zakładzie karnym, a wynagrodzenie które otrzymuje za wykonywaną pracę nie pozwala na uregulowanie w całości zobowiązania alimentacyjnego.(k. 2)

Następnie pismem, które wpłynęło do Sądu Rejonowego w Jastrzębiu Zdroju 22 sierpnia 2017 roku powód wniósł o obniżenie alimentów zasądzonych na rzecz małoletnich pozwanych do kwoty 300 zł miesięcznie na rzecz każdego z małoletnich. (k. 71)

Matka małoletnich pozwanych nie złożyła odpowiedzi na pozew, z kolei na rozprawie 11 września 2017 roku wniosła o oddalenie powództwa, argumentując to chorobą dzieci, z uwagi na którą nie jest w stanie podjąć zatrudnienia oraz tym, że nie jest w stanie sama zaspokajać potrzeb małoletnich, a zasądzone alimenty wystarczają tylko na częściowe zaspokojenie podstawowych potrzeb synów. (k.90)

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 16 grudnia 2013 roku zasądzono od powoda na rzecz małoletnich pozwanych alimenty w kwocie po 500 zł miesięcznie w miejsce alimentów ustalonych ugodą zawartą przez tut. Sędem w dniu 24 sierpnia 2011 roku w sprawie IV RC 242/11.

W czasie ostatniego orzekania o alimentach matka małoletnich pozwanych miała 38 lat, zarejestrowana była w urzędzie pracy jako bezrobotna bez prawa do zasiłku. Podejmowała jednak prace dorywcze, za które uzyskiwała dochód w wysokości około 700,00 złotych miesięcznie.

Małoletni W. miał w tym czasie 10 lat i uczył się w czwartej klasie szkoły podstawowej, natomiast małoletni G. miał 9 lat i również uczęszczał do czwartej klasy szkoły podstawowej. Małoletni leczyli się w poradni neurologicznej, z uwagi na zdiagnozowaną u nich padaczkę. Ponadto małoletni W. miał zdiagnozowane zaburzenia rozwojowe i deficyty dezorganizujące proces uczenia się. Natomiast u G. K. zdiagnozowano zaburzenia i odchylenia rozwojowe dezorganizujące proces uczenia się oraz zaburzenia zachowania i emocji. Schorzenia małoletnich wiązały się ze stałym przyjmowaniem przez nich leków, których miesięczny koszt wynosił 50zł.

Małoletni mieszkali z matką. Koszty utrzymania mieszkania kształtowały się następująco: czynsz 350 zł, prąd 94 zł, gaz 60 zł co drugi miesiąc.

Powód w tym czasie miał 41 lat, z zawodu był murarzem, tynkarzem, zbrojarzem oraz betoniarzem. Nie miał stałego zatrudnienia. Pracował dorywczo na budowach. Osiągał miesięczny dochód w wysokości 1000 zł. Mieszkał wraz z konkubiną. Przekazywał jej na utrzymanie miesięcznie kwotę ok 350 zł.

Dowód: akta IV RC 797/13 w szczególności zeznania stron k. 30-31, wyrok k. 45

Powód obecnie ma 47 lat, od listopada 2014 roku przebywa w Zakładzie Karnym w J., gdzie odbywa karę pozbawienia wolności za uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego oraz kradzież. Zakończenie kary pozbawienia wolności przewidywane jest na 24 września 2017 roku. Pracuje odpłatnie w firmie (...) przy produkcji przypraw. Otrzymuje wynagrodzenie za pracę ok. 300 zł.

Dowód zeznania powoda k. 69, zaświadczenie o odbywaniu kary pozbawienia wolności k. 72,

Małoletni pozwany W. K. ma 14 lat, uczęszcza do drugiej klasy gimnazjum specjalnego w W.. Jest upośledzony w stopniu lekkim. Ma zdiagnozowaną padaczkę. Od grudnia 2015 roku do kwietnia 2017 roku przebywał w Ośrodku (...) w Z., gdzie kontynuował naukę. Miesięczny koszt ośrodka wynosił 378 zł. Wyprawka szkolna małoletniego to koszt 200 zł. Bilet miesięczny małoletniego kosztuje 70 zł.

Małoletni pozwany G. K. również przebywał w Ośrodku (...) w Z., którego koszt wynosił miesięcznie 370 zł. Małoletni cierpi na zaburzenia zachowania i emocji.

Małoletni uczęszczają do psychiatry lek.med. Koterby. Małoletni w związku ze zdiagnozowanymi schorzeniami przyjmują leki, których miesięczny koszt wynosi 200 zł. Koszt wyżywienia rodziny to kwota ok. 1500 zł miesięcznie. Środki czystości to miesięczny koszt 100 zł. Małoletni bardzo szybko zużywają obuwie. Miesięczny koszt obuwia to kwota ok. 75 zł.

Matka małoletnich powodów ma obecnie 42 lata. Poza małoletnimi ma jeszcze siedmioletniego syna, u którego rozpoznano Zespół (...). Matka pozwanych na najmłodszego syna, który pochodzi z jej kolejnego związku otrzymuje alimenty z funduszu alimentacyjnego. Alimenty na małoletnich pozwanych również otrzymuje z funduszu alimentacyjnego. Na każdego z małoletnich synów matka pobiera świadczenie 500 plus oraz otrzymuje zasiłek rodzinny w wysokości 124zł i dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji w kwocie 110 zł. Ponadto jednorazowo na każdego z małoletnich otrzymuje dodatki z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego w kwocie 100 zł. Małoletni W. oraz G. otrzymują również zasiłek pielęgnacyjny w wysokości 153 zł każdy.

Małoletni mieszkają wraz z matką i jej synem z drugiego związku. Miesięczne koszty utrzymania mieszkania kształtują się następująco: czynsz 800 zł, do którego matka małoletnich ma dofinansowanie w wysokości 300 zł, prąd 100 zł, gaz 40 zł.

Dowód: zeznania matki małoletnich pozwanych k. 90v.-91, zaświadczenie o wysokości opłaty za czynsz k. 80, decyzja Prezydenta Miasta w sprawie ustalenia prawa do świadczeń alimentacyjnych k. 82-83, decyzja Prezydenta Miasta przyznająca prawo do zasiłku pielęgnacyjnego k. 85-86, decyzja Prezydenta Miasta przyznająca prawo do zasiłku rodzinnego i dodatków do zasiłku rodzinnego k. 84

Sąd ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o dowody powołane wyżej. Zebrany materiał dowodowy Sąd ocenił jako logiczny, spójny i wzajemnie się uzupełniający.

Sąd zważył

Przepis art. 138 k.r.o. stanowi, że w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Ustalenie czy nastąpiła zmiana stosunków, o których mowa w art. 138 k.r.o. następuje natomiast poprzez porównanie stosunków obecnych z warunkami i okolicznościami istniejącymi wcześniej, podczas ustalania wysokości poprzednich alimentów. Zakres świadczeń alimentacyjnych ustawodawca określił z kolei w art. 135 § 1 k.r.o., uzależniając go od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego. Przez usprawiedliwione potrzeby należy rozumieć potrzeby, których zaspokojenie zapewni podmiotowi uprawnionemu do alimentów odpowiedni rozwój fizyczny i duchowy. A zatem są to nie tylko elementarne potrzeby polegające na zapewnieniu minimum egzystencji lecz również te, których celem jest stworzenie warunków bytowania stosownie do wieku uprawnionego, stanu zdrowia i innych okoliczności, których uprawniony nie jest w stanie własnymi siłami sobie zapewnić. Należy przy tym podkreślić, że opisane, usprawiedliwione potrzeby uprawnionego do alimentów powinny być oceniane całościowo, a zatem nie tylko na podstawie wieku, lecz również miejsca pobytu, jego środowiska, możliwości zarobkowych zobowiązanego do jego utrzymania, a także całego szeregu okoliczności każdego konkretnego wypadku. Pojęcia usprawiedliwionych potrzeb nie można przy tym - co słusznie wskazano w orzecznictwie Sądu Najwyższego - odrywać od pojęcia zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego oraz jego osobistej sytuacji, w tym uzasadnionych potrzeb bytowych, stanu zdrowia itp. Pojęcia te (usprawiedliwione potrzeby uprawnionego i możliwości majątkowe oraz zarobkowe zobowiązanego) w praktyce pozostają bowiem we wzajemnej zależności i obie te przesłanki wzajemnie na siebie rzutują, zwłaszcza przy ustaleniu przez sąd wysokości alimentów (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969 roku, III CRN 350/69, OSNPG 1970/2/15). Przy ocenie zakresu obowiązku alimentacyjnego należy brać pod uwagę także usprawiedliwione potrzeby własne zobowiązanego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 1975 roku, III CRN 330/75, LEX nr 7777). Ponieważ potrzeby uprawnionego oraz możliwości zobowiązanego mogą zmieniać się w czasie, w konsekwencji takim zmianom ulega również zakres obowiązku alimentacyjnego. Dlatego też w razie zmiany stosunków zarówno uprawniony, jak i zobowiązany mogą żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego - zgodnie z art. 138 k.r.o. - a takowa zmiana stosunków może prowadzić do podwyższenia, obniżenia bądź uchylenia obowiązku alimentacyjnego.

Zgodnie z art. 133 § 1, 2 i 3 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Poza powyższym wypadkiem uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku. Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Sąd podkreśla przy tym, że nawet w trudnej sytuacji materialnej rodziców nie zwalnia to ich od obowiązku świadczenia na potrzeby dzieci, ponieważ rodzice zobowiązani są dzielić się z dziećmi nawet bardzo szczupłymi dochodami, chyba że takiej możliwości są w ogóle pozbawieni, co związane jest bezpośrednio właśnie z zasadą równej stopy życiowej rodziców i dzieci (tak w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2000 roku, sygn. akt I CKN 1538/99).

Nadto w literaturze, jak i w orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, wyrażony na gruncie art. 135 § 1 k.r.o., iż przepis ten nie pozwala na wyznaczenie zakresu obowiązku alimentacyjnego wyłącznie na podstawie kwoty aktualnie osiągniętych zarobków, lecz nakazuje czynić to, uwzględniając możliwości zarobkowe dłużnika, czyli kwoty, jakie zarabiałby, gdyby owe możliwości wykorzystywał w pełni. Istotne jest bowiem, że przy ocenie, czy dana osoba może zostać obciążona obowiązkiem alimentacyjnym, bierze się pod uwagę nie tyle jej aktualną sytuację majątkową i zarobkową, lecz właśnie to, jakie ma ona w tej mierze możliwości. Są one determinowane wiekiem zobowiązanego, jego stanem zdrowia, przygotowaniem zawodowym, wykształceniem, ale także możliwością zdobycia pracy w regionie, w którym mieszka, i wieloma innymi czynnikami (vide Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz pod. red. H. Doleckiego, 2010 roku teza

8 do art. 135, w tym przedmiocie por. również wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 1975 roku III CRN 48/75 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 1969 roku III CRN 350/69).

Zgodnie z art. 136 krio – jeżeli w okresie ostatnich trzech lat przed sądowym dochodzeniem świadczeń alimentacyjnych, osoba, która była do nich zobowiązana, bez ważnego powodu zrzekła się prawa majątkowego lub w inny sposób dopuściła do jego utraty albo jeżeli zrzekła się zatrudnienia lub zmieniła je na mniej zyskowe, nie uwzględnia się wynikłej stąd zmiany przy ustaleniu zakresu świadczeń alimentacyjnych.

Powód odbywa karę pozbawienia wolności za przestępstwo umyślne i trudno przyjąć aby była to okoliczność usprawiedliwiająca jego pogorszenie się sytuacji zarobkowej.

Wszak gdyby nie dopuszczał się przestępstw mógłby, z jego kwalifikacjami zawodowymi, osiągać zarobki rzędu 3000 zł. - skoro posiada kwalifikacje do wykonywania wielu prac w branży budowlanej.

W realiach niniejszej sprawy od ostatniego orzeczenia ustalającego alimenty minęły ponad 4 lata. Pozwani są dorastającymi chłopcami, ich potrzeby rosną drastycznie, zaś liczne zaburzenia psychiczne powodują dodatkowe wydatki na leczenie i wspomaganie rozwoju i zdaniem sądu należy oszacować koszt utrzymania każdego z nich miesięcznie na minimum 1200 zł.

Po przeanalizowaniu wyżej ustalonej sytuacji materialno - bytowej oraz uzasadnionych potrzeb życiowych każdej ze stron, a także mając na względzie powołane przepisy kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, Sąd uznał, iż brak podstaw do przyjęcia, doszło do zmiany stosunków, która uzasadniałaby obniżenie dotychczasowych świadczeń alimentacyjnych.

Bezspornym wydaje się być fakt, iż małoletnie dzieci powoda, kontynuujące naukę, nie są w stanie samodzielnie się utrzymać. Pozwani nie posiadają także majątku, który mógłby stanowić ich źródło utrzymania. W konsekwencji powyższego obowiązek utrzymania małoletnich w dalszym ciągu spoczywa na ich rodzicach. Matka małoletnich swój obowiązek względem dzieci, z uwagi na wiek uprawnionych, wypełnia częściowo poprzez osobiste starania o ich wychowanie i opiekę. Nie można matce małoletnich zarzucić zupełnej bierności w pozyskaniu zatrudnienia. Matki małoletnich ma ograniczone możliwości zarobkowe. Małoletni z uwagi na stan zdrowia wymagają wzmożonej opieki. Poza małoletnimi W. i G. matka pozwanych ma jeszcze siedmioletniego syna T., u którego zdiagnozowano Zespół (...). Opieka nad dziećmi z tego rodzaju zaburzeniami wymaga wielu poświęceń. Matka pozwanych by zapewnić synom odpowiednią opiekę nie podejmuje pracy. Z uwagi na sytuację ekonomiczną rodziny, stara się zwracać o pomoc do instytucji społecznych, które objęły rodzinę wsparciem finansowym. Rodzina utrzymuje się z przyznanych przez opiekę społeczną zasiłków, świadczenia 500 plus oraz alimentów otrzymywanych na małoletnich z funduszu alimentacyjnego. Odnosząc się do wysokości dotychczasowych świadczeń należy stanowczo podkreślić, że stanowią one minimum, które w rzeczywistości nie pozwala nawet zaspokoić podstawowych potrzeb uprawnionych.

Ustalając sytuację majątkową powoda oraz jego możliwości zarobkowe należy podkreślić, iż fakt pozostawania w Zakładzie Karnym nie może mieć wpływu na wysokość świadczenia alimentacyjnego przysługującego pozwanym. Powód odbywa karę pozbawienia wolności między innymi z powodu uchylenia się od obowiązku alimentacyjnego. Powód jest osobą zdrową, mającą wykształcenie zawodowe z dziedziny budownictwa. Jego potencjał dochodowy jest dużo wyższy niż wykazuje. Zawód, który posiada pozwala mu po opuszczeniu Zakładu Karnego na podjęcie dobrze płatnej pracy, pozwalającej na zaspokojenie jego usprawiedliwionych potrzeb oraz na wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego.

Uwzględniając powyższe ustalenia oraz rozważania prawne, Sąd doszedł do przekonania, iż powództwo o obniżenie alimentów nie zasługuje na uwzględnienie, albowiem nie nastąpiła istotna zmiana, która determinowałaby niekorzystną, z punktu widzenia pozwanych, modyfikację wydanego wcześniej orzeczenia. Z tych względów powództwo zostało oddalone.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 102 kpc.